МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное учреждение
высшего профессионального образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Отделение татарской филологии и культуры имени Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ
Проректор
по образовательной деятельности КФУ
Проф. Таюрский Д.А.
____
"___"_______________20___ г.

Программа дисциплины

Взаимосвязь татарского фольклора и литературы Б3+.ДВ.3

Направление подготовки: 050100.62 - Педагогическое образование
Профиль подготовки: Образование в области родного (татарского) языка и литературы и иностранного (английского) языка
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: очное
Язык обучения: русский

Автор(ы):
Замалиева Л.Ф.
Рецензент(ы):
-

СОГЛАСОВАНО:
Заведующий(ая) кафедрой: Закирзянов А. М.
Протокол заседания кафедры No ___ от "____" ____________ 201__г
Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (отделение татарской филологии и культуры имени Габдуллы Тукая):
Протокол заседания УМК No ____ от "____" ____________ 201__г

Регистрационный No

Казань
2016

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, к.н. (доцент) Замалиева Л.Ф. кафедра татарской литературы отделение татарской филологии и культуры им.Г.Тукая , Luiza.Zamalieva@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

1. Изучение многообразных взаимосвязей между фольклор ом и литературой;

2. Углубленное изучение вопросов взаимосвязи и взаимодействия между фольклором и литературой;

3. Выработка навыков применения новейшей литературоведческой методологии в рамках самостоятельных исследований взаимодействия между фольклором и литературой.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б3+.ДВ.3 Профессиональный" основной образовательной программы 050100.62 Педагогическое образование и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 3, 4 курсах, 6, 7 семестры.

Дисциплина "Взаимосвязь татарского фольклора и литературы" является составной частью модуля "Татарская литература", входящего в вариативную часть профессионального цикла ООП. В рамках данной дисциплины студентам предлагается материал по изучению жанров татарского устного народного творчества, их особенностей, истории татарской фольклористики. Дисциплина изучается во 7 семестре.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОПК-3 (профессиональные компетенции)	владением основами речевой профессиональной культуры;
ОПК-2 (профессиональные компетенции)	способностью использовать систематизированные теоретические и практические знания гуманитарных, социальных и экономических наук при решении социальных и профессиональных задач;
ОПК-4 (профессиональные компетенции)	способностью нести ответственность за результаты своей профессиональной деятельности;
СКЛ-11	владение приемами анализа произведений различных видов и жанров (СКЛ- 11)

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

1) основные типы взаимодействия фольклора и литературы;

2) основные закономерности взаимосвязи фольклора и литературы;

3) методологические основы изучения этого взаимодействия;

4) содержание произведений татарского фольклора, в том числе и тех, которые изучаются в школе;

5) основы теории фольклора, основы культуры татарского народа;

6) основные школы и направления татарской и русской фольклористики;

2. должен уметь:

1)решать актуальные исследовательские задачи в области теории фольклора и культуры с опорой на имеющуюся научную информацию;

2) решать прикладные задачи в области теории фольклора и культуры;

3) распознать тип взаимодействия фольклора и литературы;

4) вычленять фольклорные элементы в художественном тексте;

5) отслеживать проникновение элементов художественной литературы в фольклорную традицию.

3. должен владеть:

1) студент фикерләү, гомумиләштерү, анализлау, мәгълүматны кабул итү , максат кую һәм аңа ирешү юлларын сайлау;

2) әһәмиятле иҗтимагый һәм шәхси фәлсәфи проблемаларны анализлау;

3) заманча толерантлык һәм хезмәттәшлек принципларына таяна белү;

4) телдән һәм язма сөйләмне логик төзеклек белән кора белү;

5) тарихи һәм мәдәни мираска акчыл карау, иҗтимагый һәм мәдәни аермаларны толерант рәвештә кабул итү;

6) һөнәри сөйләм культурасы нигезләренә;

В результате освоения дисциплины обучающийся должен:

Знать:

основные типы взаимодействия фольклора и литературы;

основные закономерности взаимосвязи фольклора и литературы (СКЛ-9);

методологические основы изучения этого взаимодействия;

содержание произведений татарского фольклора, в том числе и тех, которые изучаются в школе (СКЛ-14);

основы теории фольклора, основы культуры татарского народа (СКЛ-1);

основные школы и направления татарской и русской фольклористики (СКЛ-8);

Уметь:

решать актуальные исследовательские задачи в области теории фольклора и культуры с опорой на имеющуюся научную информацию (СКЛ-6);

решать прикладные задачи в области теории фольклора и культуры

распознать тип взаимодействия фольклора и литературы;

вычленять фольклорные элементы в художественном тексте;

отслеживать проникновение элементов художественной литературы в фольклорную традицию .

Владеть навыками

владение приемами анализа произведений различных видов и жанров (СКЛ- 11);

владение основами речевой профессиональной культуры (ОПК-3);

владение терминологическим аппаратом в области фольклора (СКЛ-2);

владение методами и приемами работы с научными текстами в области фольклора (СКЛ-4);

готовность к толерантному восприятию социальных и культурных различий, уважительному и бережному отношению к историческому наследию и культурным традициям (ОК-14).

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 2 зачетных(ые) единиц(ы) 72 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины отсутствует в 6 семестре; зачет в 7 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Основные типы и закономерности взаимодействия фольклора и литературы	7	1-2	2	2	0	домашнее задание
2.	Тема 2. История изучения взаимодействия татарского фольклора и литературы	7	3-4	2	2	0	реферат
3.	Тема 3. Взаимосвязи фольклора и татарской литературы (древняя, лит-ра, 19 в.)	7	5-6	2	4	0	устный опрос
4.	Тема 4. Фольклоризм татарской литературы начала XX в.	7	7-10	2	4	0	письменная работа
5.	Тема 5. Новые формы в взаимосвязях фольклора и татарской литературы XX и нач. XXI в.	7	11-18	4	6	0	контрольная работа
.	Тема . Итоговая форма контроля	7		0	0	0	зачет
	Итого			12	18	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Основные типы и закономерности взаимодействия фольклора и литературы

лекционное занятие (2 часа(ов)):

1. Тема: Фольклор һәм әдәбият бәйләнешләренең төп типлары һәм закончалыклары. Фольклорның әдәбиятка йогынтысы һәм әдәбиятның халык иҗатында яңа формлар барлыкка иклүгә тәэсире. Фольклордагы конкрет мотивларга, сюжетларга, образларга нигезләнгән әдәби әсәрләр.

практическое занятие (2 часа(ов)):

�1. Әдәби текстта фольклор әсәрләрен куллану үзенчәлекләре.

Тема 2. История изучения взаимодействия татарского фольклора и литературы

лекционное занятие (2 часа(ов)):

2. Тема: Фольклор һәм әдәбиятның бер-берсенә тәэсирен өйрәнүнең тарихы. Рус фольклорчылары һәм әдәбиятчыларының бу өлкәгә караган хезмәтләренә күзәтү. Д.Н.Медришның "Литература и фольклорная традиция. Вопросы поэтики" хезмәте. Татар фольклористикасында бу юнәлештә эшләүчеләрдән Ф.Урманче, Л.Җамалетдинов, К.Миңнуллин хезмәтләре.

практическое занятие (2 часа(ов)):

�2. Әдәби әсәр текстында афористик жанр төрләрен куллану

Тема 3. Взаимосвязи фольклора и татарской литературы (древняя, лит-ра, 19 в.)

лекционное занятие (2 часа(ов)):

3. Тема: Борынгы һәм Х1Х гасыр татар әдәбиятының фольклор белән бәйләнеше. Кол Галинең "Кыйссаи Йосыф" әсәре, Мәхмүд Кашгарыйның "Диване лөгать- эттөрек" сүзлегендә фольлор материалы. К.Насыйриның фольклорга караган хезмәтләре. Аның бүгенге көндәге фәнни әһәмияте. Соңгы елларда ижат ителгән борынгы чорны чагылдырган тарихи әсәрләрдә халык ижаты традицияләре. Н.Фәттахның ?Сызгыра торган уклар? һәм ?Итил суы ака торур? әсәрләре

практическое занятие (4 часа(ов)):

�3. Әдәби әсәр текстында риваять, легендалар һәм әкиятләр. �4. Г.Тукайның ?Шүрәле? поэмасының фольклор башлангычы. Әлеге поэма аша Шүрәленең әдәбият һәм сәнгатьнең бөтен төрләренә үтеп керүе.

Тема 4. Фольклоризм татарской литературы начала XX в.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

4. Тема: XX йөз башы татар әдәбиятында фольклоризмнар. XX йөз башында яшәп иҗат иткән язучы һәм шагыйрьләрнең максатчан рәвештә фольклор традицияләрен матур әдәбиятка кертүләре. Г.Тукайның "Халык әдәбияты" , Г.Ибраһимовның "Халык мосаннәфәты", Г.Рәхимнең "Халык әдәбиятын тикшерү юлында" хезмәтләре. XX йөз башы әдипләренең иҗатында фольклор материалын куллану формалары

практическое занятие (4 часа(ов)):

�5. Г.Ибраһимовның ?Татар хатыны нилэр күрми? повестенда фольклор материалын файдалану �6. Н.Исәнбәт драмаларында фольклор материалы.

Тема 5. Новые формы в взаимосвязях фольклора и татарской литературы XX и нач. XXI в.

лекционное занятие (4 часа(ов)):

5 .Тема XX йөзнең төрле чорларында фольклор һәм әдәбиятның бер-берсенә йогынтысы. 20-30 еллар әдәбиятында халык иҗаты традицияләренең әдәбиятка тәэсире. М.Горькийның 1934 елда Язучылар союзы съездында ясаган чыгышында язучыларны фольклор мөмкинлекләреннән файдалануга чакыруы. Бөек Ватан сугышы чоры әдәбиятының фольклор белән бәйләнеше. Автор җырларының халыклашуы. 60-85 еллар әдәбиятында шигърияттә, прозада, драматургиядә халык иҗаты традицияләренә мөрәҗәгать итү. 6. Тема. Узган гасырның 90нчы елларында булган сәяси үзгәрешләрнең әдәбиятка йогынтысы. ?Идегәй? дастанының архивтан чыгуы. Бәет, мөнәҗәт жанрларының яңа сәяси шартларда үсеше. Хәзерге әдәбиятның төрле жанрларында фольклорга мөрәҗәгать итүнең форма һәм алымнары.

практическое занятие (6 часа(ов)):

�7. Хәзерге драматургиядә фольклор традицияләре. �8. Хәзерге поэзиядә фольклор традицияләре. �9. Хәзерге прозада фольклор традицияләре.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1.	Тема 1. Основные типы и закономерности взаимодействия фольклора и литературы	7	1-2	подготовка домашнего задания	6	домашнее задание
2.	Тема 2. История изучения взаимодействия татарского фольклора и литературы	7	3-4	подготовка к реферату	6	реферат
3.	Тема 3. Взаимосвязи фольклора и татарской литературы (древняя, лит-ра, 19 в.)	7	5-6	подготовка к устному опросу	6	устный опрос
4.	Тема 4. Фольклоризм татарской литературы начала XX в.	7	7-10	подготовка к письменной работе	10	письменная работа
5.	Тема 5. Новые формы в взаимосвязях фольклора и татарской литературы XX и нач. XXI в.	7	11-18	подготовка к контрольной работе	14	контрольная работа
	Итого				42	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

Технология проблемного обучения;

Компьютерные и мультимедийные программы обучения;

Интернеттехнологии.

Интерактив.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Основные типы и закономерности взаимодействия фольклора и литературы

домашнее задание , примерные вопросы:

1. Фольклор һәм әдәбият бәйләнешләренең төрләре. 2. Фольклор сюжетына нигезләнгән әдәби әсәрләр. 3. Әдәби әсәрдә фольклор герое. 4. Әдәби әсәр текстында халык иҗаты әсәрләренең вазифалары.

Тема 2. История изучения взаимодействия татарского фольклора и литературы

реферат , примерные темы:

1. Рус галимнәренең фольлор һәм әдәбият бәйләнешләрен өйрәнүгә багышланган хезмәтләре. 2. Ф.Урманчеевның бу юнәлештәге хезмәтләренә күзәтү. 3. Ф.Әхмәтованың татар фольклоры һәм әдәбият бәйләнешләрен өйрәнү өлкәсенә караган хезмәтләре. 4. Т.Галиуллинның татар фольклоры һәм әдәбият бәйләнешләрен өйрәнү өлкәсенә караган хезмәтләре.

Тема 3. Взаимосвязи фольклора и татарской литературы (древняя, лит-ра, 19 в.)

устный опрос , примерные вопросы:

1. Борынгы әдәбият әсәрләрендә фольклор материалының чагылышы. 2. XIX йөз татар әдәбиятында фольклор әсәрләренең йогынтысы.

Тема 4. Фольклоризм татарской литературы начала XX в.

письменная работа , примерные вопросы:

1. Г.Тукай әсәрләрендә фольклор традицияләре. 2. Г.Ибраһимов әсәрләрендә фольклор традицияләре.

Тема 5. Новые формы в взаимосвязях фольклора и татарской литературы XX и нач. XXI в.

контрольная работа , примерные вопросы:

1. Хәзерге татар әдәбиятында мифологик катлам (Г.Гыйльманов, Н.Гыймадтинова иҗатлары мисалында). 2. Хәзерге шигърияттә фольклор материалы. Хәзерге татар драматургиясендә фольклор мөмкинлекләреннән файдалану алымнары. 3. Хәзерге татар драматургиясендә фольклор мөмкинлекләреннән файдалану алымнары.

Тема . Итоговая форма контроля

Примерные вопросы к зачету:

Реферат, курс эше темалары

1. Татар халык иҗатында һәм әдәбиятта шүрәле образы.
2. Татар халык иҗатында һәм әдәбиятта ат образы.
3. Г.Тукай иҗатында фольклор традицияләре.
4. Г.Ибраһимовның "Татар хатыны ниләр күрми?" повестенда туй йоласының әдәби гәүдәләнеше.
5. Г.Исхакый иҗатында йола фольклорының әдәби чагылышы.
6. Әдәби әсәрдә халык җырларын куллану үзенчәлекләре.
7. Әдәби әсәр текстында мәкальләр, аларның вазифалары.
8. Н.Фәттахның тарихи романнарында риваять һәм легендалар.
9. Н.Исәнбәтнең "Кырлай егете" драмасында фольклоризмнар.
10. И.Юзеев иҗатында фольклор традицияләре.
11. Р.Миңнуллин шигърияте ндә фольклоризмнар.
11. Н.Гыйматдинова иҗатында фольклор традицияләре.
12. М.Хәбибуллин иҗатында фольклор традицияләре.
13. К.Тинчурин иҗатында фольклор традицияләре.
14. Ф.Яхин иҗатында фольклор традицияләре.

Зачет өчен сораулар:

1. Татар фольклоры һәм әдәбияты бәйләнешләрен өйрәнү тарихыннан.
2. Ф.Урманчеевның татар фольклоры һәм әдәбият бәйләнешләрен өйрәнү өлкәсенә караган хезмәтләре.
3. Ф.Әхмәтованың татар фольклоры һәм әдәбият бәйләнешләрен өйрәнү өлкәсенә караган хезмәтләре.
4. Т.Галиуллинның татар фольклоры һәм әдәбият бәйләнешләрен өйрәнү өлкәсенә караган хезмәтләре.
5. Әдәби әсәрдә фольклор жанрларын куллану мөмкинлекләре.
6. Фольклор сюжетларына нигезләнгән әдәби әсәрләр.

7. Әдәби әсәрдә фольклор образлары.

8. Г.Тукайның "Халык әдәбияты" лекциясендә фольклор һәм әдәбият бәйләнешләре хакында фикерләре.

9. Г.Ибраһимовның "Халык мосаннәфәте" хезмәтендә фольклор һәм әдәбият бәйләнешләре хакында фикерләре.

10. Н.Исәнбәт драматургиясе мисалында фольклор әсәрләренең язма әдәбиятка йогынтысы хакында сөйләргә.

11. Татар әдәбиятында халык әкиятләре традицияләре.

12. Бәетләр - халык иҗаты һәм язма әдәбият чигендә торучы жанр. Аларның бүгенге көндә үсеше.

13. Хәзерге татар әдәбиятында мифологик катлам (Г.Гыйльманов, Н.Гыйматдинова иҗатлары мисалында).

14. Хәзерге шигъриятта фольклор материалы.

15. Хәзерге татар драматургиясендә фольклор мөмкинлекләреннән файдалану алымнары.

7.1. Основная литература:

1. Бакиров М.Х. Татар фольклоры. Югары уку йортлары өчен д-лек / М.Х. Бакиров. - Казан: Мәгариф, 2008. (В библиотеке университета 249 экз.)

2. Балалар фольклоры һәм җырлы-сүзле йөз төрле уен. (Җыеп төзүче һәм аңлатма мәкаләләр бирүче Н.Исәнбәт). - Казан: Тат. кит. нәшр., 1984. (В библиотеке университета 6 экз.)

3. Урманче Ф. Идегәй. Нурсолтан. Сөембикә. - Казан, 1997. (В библиотеке университета 12 экз.).

4. Урманче Ф. Роберт Миңнуллин: шигъри осталык серләре . - Казан: Мәгариф, 2005. - 335 б. (В библиотеке университета 6 экз.).

5. Урманче Ф. Татар мифологиясе. Энциклопедик сүзлек: 3 томда: 1 т (А-Г) / Фатих Урманче.- Казан: Мәгариф, 2008. - 303 б . (В библиотеке университета 11 экз.)

6. Урманче Ф. Татар халык иҗаты. Югары уку йортлары һәм колледжлар өчен дәресле.- Казан: Мәгариф, 2002. (В библиотеке университета 358 экз.).

7. Урманчеев Ф. Волшебный клубок: Муса Джалиль и народное творчество. - Казань, 1995 (В библиотеке университета 4 экз.).

8. Хәмит Ярми. Галим һәм Шәхес: Мәкаләләр, истәлекләр, хатлар (Төзүчесе Х.Мәхмүтов). - Татар.кит.нәшр., 2004. (В библиотеке университета 6 экз.).

7.2. Дополнительная литература:

1. Гатина Х. Вакытында табылган якутлар: Әкиятләр, истәлекләр, хатлар. - Казан: Тат. кит. нәшр., 2006. - 1 экз.

2. Садекова А. Фольклор в эстетике Галимджана Ибрагимова. - Казань, 1995.- 5 экз.

3. Ханзафаров Н. Н.Исәнбәт драматургиясендә фольклор геройлары / Нәкый Исәнбәт драматургиясе (жанр, конфликт һәм герой проблемалары). - Казан: Тат. кит. нәшр., 1982. - Б. 73-105.- 1 экз.

4. Махмутов, Хузиахмет. Язык и дух народный. Фольклор в творчестве Галиаскара Камала / Х. Махмутов // Казань. - 2004. - �1 .- С. 76-77.- 1 экз.

7.3. Интернет-ресурсы:

База данных - East View

Библиороссика - www.BiblioRossica.com

Книгофонд - knigafund.ru

Научная электронная библиотека - eLIBRARY.RU

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Университетская библиотека онлайн - http://www.biblioclub.ru

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Взаимосвязь татарского фольклора и литературы" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "КнигаФонд", доступ к которой предоставлен студентам. Электронно-библиотечная система "КнигаФонд" реализует легальное хранение, распространение и защиту цифрового контента учебно-методической литературы для вузов с условием обязательного соблюдения авторских и смежных прав. КнигаФонд обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям новых ФГОС ВПО.

Оборудованные аудитории;

Работа с интерактивной доской, диапроектор, видеосистема, ноутбук;

аудио-видеоаппаратура;

автоматизированное место лектора на базе ПЭВМ;

наглядные средства.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 050100.62 "Педагогическое образование" и профилю подготовки Образование в области родного (татарского) языка и литературы и иностранного (английского) языка .

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Автор(ы):
Замалиева Л.Ф. ____________________
"__" _________ 201 __ г.

Рецензент(ы):
"__" _________ 201 __ г.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ